

URBAN SOS SANASTO

Byrokratia

Byrokratia on termi, joka kuvastaa monimutkaisia toimintatapoja ja eri taseisia järjestelmiä ja prosesseja organisaatioissa.. Useimmiten byrokratia näkyy valtion organisaatioissa, mutta myös muissa julkisissa järjestelmissä ja suurissa yrityksissä. Byrokratiaan liittyvät säännöt on laadittu takaamaan yhdenmukaisuus, hierarkiat ja kontrolli, sekä varmistamaan myös tasapuolinen kohtelu. Yksi byrokratian keskeinen piirre on, että päätöksenteko on hidasta johtuen vastuuvollisuudesta niille taseille ja järjestelmille, joilta säännöt ovat peräisin.

"Yhteisön vuoro" -> Yhteisöllinen käänne

Tämä termi identifioi viime vuosituhanen lopulla Euroopan maiden hyvinvointijärjestelmissä tapahtunutta siirtymää valtiosta yhteisöön. Se viittaa pyrkimykseen tarjota yhteisön tasolla entuudestaan tunnistamattomia tai käyttämättömiä resursseja itseavun ja sosiaalisen tuen resurssina. Laajemmissa kaupunkiympäristöissä epävirallisten yhteisöjen muodostamien tukijärjestelmien hyödyntäminen voi olla haastavaa, erityisesti naapurustoissa, joissa yksilöt ja kotitaloudet kohtaavat jo nyt raskaita elämäntilanteita köyhyyden, työttömyyden ja stigmatisoinnin vuoksi.

Globalisaatio

Prosessina globalisaatio tarkoittaa inhimillisen innovaation ja teknologisen kehityksen tulosta. Se viittaa markkinoiden ja talouksien lisääntyvään integroimiseen eri puolilta maailmaa, erityisesti tavaroiden, palvelujen, teollisuuden ja pääoman rajoja ylittävän liikkumisen vuoksi. Se voi viitata myös ihmisten ja tiedon liikkumiseen kansainvälisten rajojen yli. Globalisaatiolla voidaan nähdä sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia kansallisella ja paikallisella tasolla.

Pimeä muotoilu

Pimeä muotoilu on kaupunkitilojen ja esineiden tahallista muotoilua ja suunnittelua siten, että tarkoituksena on sulkea ulos tietyt toiminnot tai sosiaaliset ryhmät.

Esimerkkeinä: ulkonevat ikkunareunukset, eteenpäin kääntyvät linja-autokatosten istuimet, vesisprinklerit ja äänekäs ja häiritsevä musiikki julkisissa tiloissa, sekä kiinteät väliseinät metallisissa puiston penkeissä, siltojen alle rakennetut sementtitolpat, jotka estävät lepäämisen ja nukkumisen.

Etnografia ja soveltava etnografia

Sosiaalitutkimuksen metodologinen malli tai strategia, johon yleensä kuuluu alan, ilmiön, ongelman jne. tarkastelu ja myöhemmin tarkka kuvaaminen osallistujan näkökulmasta. Jatkuva osallistuva havainnointi

osallistujien elämänpiirissä on etnografiaan liittyvät menetelmä. Koska sosiaalialan ammattilaiset eivät ole antropologeja eivätkä etnografeja (muun muassa siksi, että sosiaalialan ammattilaiset eivät vain kuvaile ja analysoi, vaan myös toimivat), käytämme termiä soveltava etnografia korostaaksemme, että puhumme erityisesti lähestymis- ja olemistavasta sosiaalialan työssä.

Gentrifikaatio (alueen keskiluokkaistuminen)

Prosessi, jolla on eri ulottuvuuksia. Sosiaalinen muutos on yksi prosessin keskeisistä näkökulmista. Siinä korkeamman sosioekonomisen aseman omaava väestö ”puristaa ulos” heikommassa sosioekonomisessa asemassa olevan väestön. Investoinnit ja fyysinen muutos näkyvät gentrifikaation kohteena olevassa naapurustossa. Investoinnit alueella liittyvät usein globaaliin talouteen, joka keskittyy kaupunkiin investointipaikkana sen sijaan, että se pyrkisi edistämään kestävien ja osallistavien kaupunginosien rakentamista. Toiseksi gentrifikaatioprosessi vaikuttaa myös kansalliseen tai paikalliseen kaupunkipolitiikkaan. Esimerkiksi lainsäädännöllä ja poliittisilla päätöksillä pyritään varmistamaan, että tietyillä kaupungin alueilla toteutuu tietty käyttäytyminen (esim. ei oleskelemista, ei kerjäämistä jne.). Myös kaupunkisuunnittelupolitiikka säätelee tiettyjä asuinalueita, mikä näkyy esimerkiksi poliittisissa strategioissa, joilla pyritään poistamaan ns. ongelmallisia kaupunginosia. Gentrifikaatioprosessilla voi olla sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia, ja siksi se ei ole itsessään hyvä tai huono.

- Prosessi, jossa investointien pysähtymisen ja taloudellisen taantuman kokeneet keskeiset kaupunkialueet kokevat suunnanmuutoksen, sijoitusten palautumisen ja suhteellisen varakkaan keski- ja yläluokan väestön muuttamisen.
- Tilan kaupallistaminen (maa, tontit, asuinalueet jne.), polarisoituneet valtasuhteet ja joukko tarinoita, jotka strategisesti tekevät erilaisten kaupunkitilojen valtaamisesta luonnollista, ja kyseenalaistamista ei tapahdu.

Finanssialisaatio (katso PUSH -dokumentaari)

Finanssialisaatio tarkoittaa prosessia, jossa rahoitussektori – pankit, pääomasijoitusyhtiöt, hedge-rahastot, osake- sekä muut kanavat, joiden kautta raha virtaa niiden välillä, joilla sitä on ja niiden, jotka tarvitsevat sitä – vie yhä suuremman osuuden taloudesta ja ei pysty ohjaamaan pääomaa tuottavimpiin käyttötarkoituksiinsa ja johtaa yhä useammin taloudellisen ja siten poliittisen vallan hamstraamiseen tulo- ja varallisuusportaiden huipulla.

"Asumisen finanssialisaatio" viittaa rakenteellisiin muutoksiin asunto- ja rahoitusmarkkinoilla sekä globaaleissa investoinneissa, joissa asuminen nähdään hyödykkeenä, varallisuuden kerryttämiskeinona ja usein turvana rahoitusvälineille, joilla käydään kauppaa globaaleilla markkinoilla. Se viittaa tapaan, jolla asuntoihin tehdyt pääomasijoitukset irrottavat yhä enemmän asumista sen yhteiskunnallisesta tehtävästään eli tarjota turvallinen ja arvokas asuinpaikka.

Tieteiden välinen sosiaalityö

Useiden eri alojen, oppiaineiden, organisaatioiden ja toimialojen palvelun- ja hoidontarjoajat työskentelevät yhdessä ja vaikuttavat toisiinsa oman asiantuntemuksensa ja ammattitaitonsa

näkökulmasta. Yhteistyö on monimutkainen polku, jolla on selkeät vaiheet, ja jossa tuloksiin vaikuttamisen lisäksi suhdenäkökulma on ratkaiseva yhteistoiminnan onnistumisen kannalta.

Uusliberalismi

Uusliberalismi katsoo, että yhteiskunnan poliittisten ja taloudellisten instituutioiden tulee olla vahvasti liberaaleja ja kapitalistisia, mutta niitä täydentää perustuslaillisesti rajoitettu demokratia ja liberaali hyvinvointivaltio, joka tunnetaan myös anglosaksisena mallina. Uusliberaalit kannattavat liberaaleja oikeuksia ja vapaata markkinataloutta suojellakseen vapautta ja edistääkseen taloudellista vaurautta. Uusliberaalit ovat laajalti demokraattisia, mutta painottavat demokratian rajoituksia yhtä paljon kuin sen tarpeellisuutta. Ja vaikka uusliberaalit tyypillisesti ajattelevat, että hallituksen pitäisi tarjota sosiaalivakuutusta ja julkishyödykkeitä, he suhtautuvat skeptisesti sääntelyyn, suuriin julkisiin menoihin ja hallituksen johtamaan suhdannepolitiikkaa.

Ei-perinteinen sosiaalityö

Sosiaalipalveluissa työskentelevät esimerkiksi kulttuurin tai muun alan ammattilaiset, jotka käyttävät erilaisia ammatillisia taustojaan ennaltaehkäisevien ja sosiaalihuollon toimintojen parantamiseen. Ei-perinteinen sosiaalityö pitää sisällään myös ihmiset, joilla ei ole virallista sosiaalialan tutkintoa, vaan toimivat kokemusasiantuntijoita ja työskentelevät sosiaalipalveluissa tukeakseen ihmisiä, joilla on samankaltaisia kokemuksia.

Fronesis

Tämä on eräänlaista tietoa tai ajattelun tapaa, jota kutsutaan "käytännölliseksi järjeksi" tai "käytännölliseksi viisaudeksi" ja se sisältää aina ydinarvoja sekä eettisiä pohdintoja, joiden perusteella voidaan tehdä päätöksiä. Urban SOS projektissamme sillä ymmärretään kykyä tehdä tunnollisia ja harkittuja päätöksiä sosiaalialan ammatin perusarvojen pohjalta osana keskustelevaa yhteisöä. Se on keino tehdä päätöksiä, ei itse päämäärä. Se edellyttää arvojen, normien ja/tai käytännön kokemusten läpi ajattelemista, kun toimimme ja suunnittelemme vastauksia sosiaalsiin ja yhteiskunnallisiin ongelmiin.

Paikka (Place)

Paikka on fyysinen tila, mutta se kattaa myös paljon merkityksiä, toimintaa ja neuvotteluja jne., ja siksi on hyödyllistä paremman ymmärtämisen takia jakaa käsite pienempiin osiin:

- Sijainti tarkoittaa objektiivista sijaintia kiinteillä koordinaatteilla, mitattuna pituus- ja leveysasteina. Sen kautta sijoitamme paikkoja suhteessa muihin paikkoihin etäisyyksien ja reittiohjeiden avulla. Se vastaa kysymykseen: "Missä?"
- Tilalla tarkoitetaan sosiaalisten kanssakäymisten materiaalista paikkaa. Se viittaa paikan fyysisyyteen, kuten rakennuksiin, teihin, puistoihin jne. ja tiettyihin käytäntöihin, jotka erottavat paikan muista, esim. koulurakennuksessa, jonka muotoilu hyvin usein erottaa sen muusta ympäristöstä tunnistettavasti kouluksi.

- Paikkatunne viittaa ihmisten suhteeseen kyseistä paikkaa kohtaan. Se viittaa subjektiiviseen ja emotionaaliseen kiintymykseen, joka ihmisillä on johonkin paikkaan.

Paikan tekeminen (Placemaking)

Paikkojen ymmärtäminen sosiaalisesti rakennettuina ja se liittyy neuvoteltuihin sopimuksiin, jotka koskevat osallisuutta ja ulos jättämistä. Oikeusperustainen näkökulma sekä korostaa paikanteon tärkeitä elementtejä, nimittäin sosiaalisia suhteita, arvoja ja valtasuhteita, että valaisee kamppailuja ja jännitteitä resursseista kaupunkiympäristöissä.

Politisoiva työ (Politicizing work)

Tämä kattaa kaikki interventiot ja käytännöt, jotka edistävät julkista keskustelua siitä, miten yhteiskuntaa järjestetään.

Palvelun käyttäjän näkökulma:

- Tietoisuus vaikuttamismahdollisuuksista, joita sinulla voi olla palvelun käyttäjänä.
- Keskittyy voimaantumiseen ja asioiden ottamiseen omiin käsiin.
- Tunnistaa samat ongelmat kuin vertaisryhmä.
- Yleinen lähestymistapa ongelmaan ja yhdessä toimiminen.
- Tulla tietoiseksi signaaleista (kommunikaatio) ja jatkokehitysprosesseista: "se ei voi auttaa minua nyt, mutta ehkä se auttaa muita ihmisiä tulevaisuudessa".

Sosiaalialan ammattilaisen näkökulma:

- Tietoisuus vaikuttamismahdollisuuksista, joita sinulla voi olla sosiaalialan ammattilaisena.
- Asiakkaan näkökulmaan keskittyminen.
- Keskittyy yhteiskunnalliseen muutokseen ja kehitykseen, sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen, ihmisten voimaannuttamiseen ja emansipaatioon.
- Keskittyy keskeisiin sosiaalityön periaatteisiin, kuten oikeudenmukaisuuteen, ihmisoikeuksiin, kollektiiviseen vastuuseen ja moninaisuuden kunnioittamiseen.

Organisaation näkökulma:

- Tietoisuus vaikuttamismahdollisuuksista, joita organisaatiolla voi olla, esim. lehdistön tai muun ymmärrystä lisäävän toiminnan kautta.
- Keskittyy siihen, kuinka sosiaalialan ammattilaisia voidaan auttaa jakamaan tietoa mikrotasolta ylöspäin makrotasolle?
- Tarjoaa tilaa ja mahdollisuuksia havaita palvelun käyttäjien signaalit, mahdollistaa palvelun käyttäjien ja työntekijöiden yhteistyön omasta asemasta käsin. Jättää jokaiseen kokoukseen tilaa tarkastella "mikä hämmästytti sinua?".
- Luo vision ja toimintasuunnitelman organisaation työn politisoimiseksi.
- Laaja verkostoituminen eri toimijoiden/kumppaneiden kanssa poliittisen ajoituksen huomioiden.

Tila (Space)

Tila on sosiaalinen tuote, joka koostuu kiistanalaisesta maastosta, jossa arki ja käytännöt luovat merkityksiä, arvoja, merkkejä ja symboleja. Tila ei ole vain luonnollinen, materiaallinen tyhjiö, joka odottaa täyttymistä. Se on sosiaalisesti tuotettu. Se on sekä sosiaalisen toiminnan lopputulos että prosessi, joka tapahtuu yhteiskuntien rakenteissa ja hierarkioissa ja se on yhä enemmän altis sille, mitä kutsutaan "urbaaniksi vallankumoukseksi" ja joka kehittyy edelleen kapitalismin alla.

Segregaatio

Rodun, luokan tai etnisen ryhmän erottaminen tai eristäminen pakotetulla tai vapaaehtoisella asumiseen rajoitetulla alueella, sosiaalisen kanssakäymisen esteillä, erillisillä koulutuslaitoksilla tai muilla syrjivillä keinoilla.

Tiheä kuvaus

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa termiä "tiheä kuvaus" käytetään sellaisista havainnoista ja tulkinnoista, jotka sisältävät kontekstuaalisia (toimintaan liittyviä) yksityiskohtia. Tiheät kuvaukset ottavat suoraan huomioon huomaamattomat kontekstuaaliset ymmärrykset, jotka tekevät toiminnasta tai sosiaalisesta tapahtumasta merkityksellisen.